

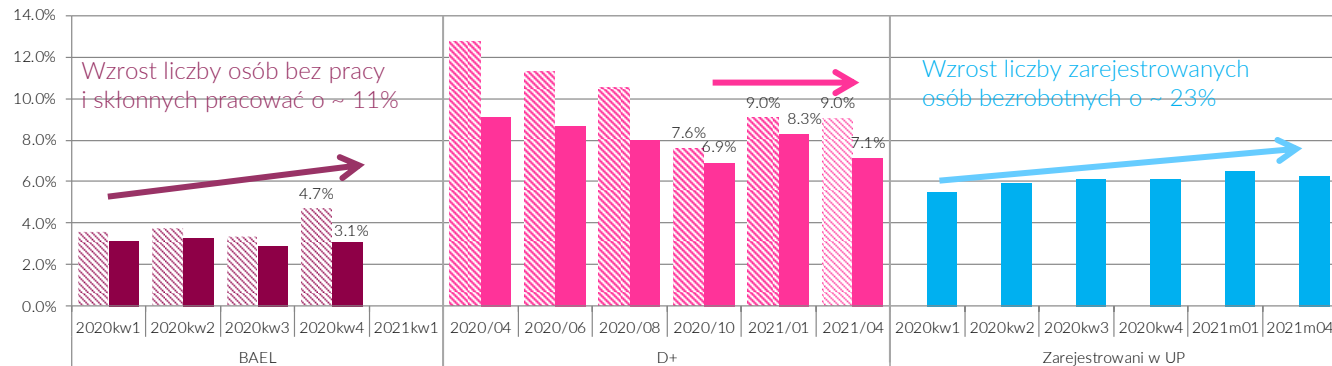
DIAGNOZA |
plus

Diagnoza rynku pracy

Wyniki badania z okresu 14 kwietnia – 15 maja 2021 r.

Jak interpretować zmiany bezrobocia?

Definicja bezrobocia w danych z rejestrów urzędów pracy różni się od stosowanej przez GUS w badaniach ankietowych (a zatem także od definicji bezrobocia w badaniu D+). W danych z rejestrów urzędu pracy figurują osoby spełniające łącznie wszystkie kryteria ustawowe, deklarujące aktywne szukanie pracy i gotowość jej podjęcia. Deklaracje ankietowanych w badaniach GUS oraz D+ mogą odbiegać od tych składanych w urzędach pracy.

- **Bezrobocie nie zmieniło się w D+**, co związane jest z faktem, że restrykcje gospodarcze oraz zagrożenie epidemiczne nie zmieniły się zasadniczo między styczniem a kwietniem. W kwietniu odnotowaliśmy stopę bezrobocia ok. 7.1% (9.0 % wraz z osobami nieposzukującymi pracy).
- **Bezrobocie w danych rejestrowych odzyskuje zmienność sezonową i stopniowo obniżyło się w kwietniu 2021 r** w porównaniu do początku bieżącego roku. Bezrobocie utrzymuje się na poziomie wyższym niż w 2019 roku o tej samej porze. Nadal znacznie mniej osób bez pracy rejestruje się w urzędach pracy, o czym piszemy w dalszej części raportu.

- Dane z badań ankietowych GUS za I kwartał 2021 r. dostępne będą w czerwcu, a za kwiecień 2021 r. dostępne będą w sierpniu 2021 r.

Pełne słupki odzwierciedlają konwencjonalną definicję bezrobocia. Słupki z deseniem odzwierciedlają osoby bezrobotne oraz osoby niespełniające kryterium aktywnego poszukiwania pracy. Oszacowania stopy bezrobocia w tym raporcie z D+ różnią się od wcześniejszych, bo wagi populacyjne uwzględniają dane BAEL udostępnione przez GUS (IV kwartał 2020 r.).

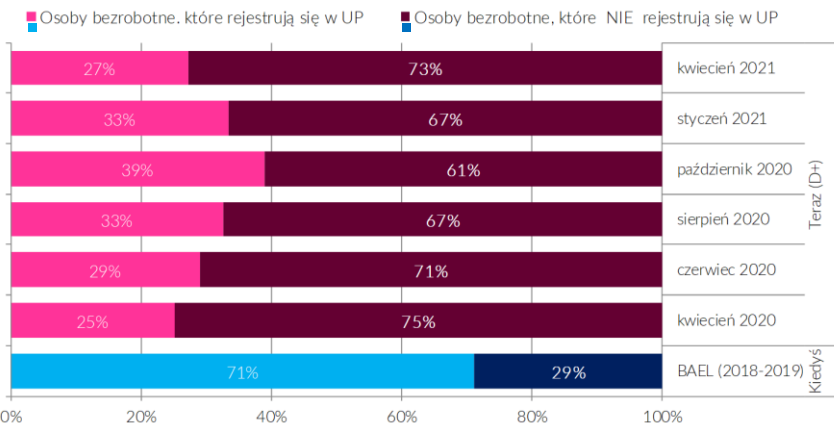
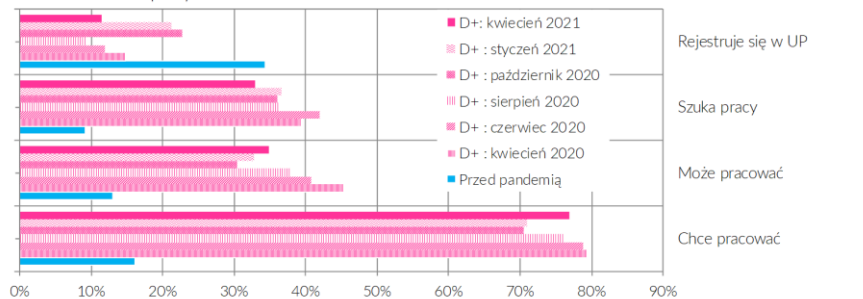
Coraz mniej osób szuka pracy

- Osoby bez pracy w okresie pandemii znacznie bardziej angażują się w poszukiwanie pracy w porównaniu do osób bez pracy w normalnych czasach. W badaniu D+ niezmiennie spośród osób bez pracy ok. 75% chciałoby pracować (normalnie jest to ok. 16% osób).
- Pomimo edukacji zdalnej, w kwietniu 2021 r. wysoki odsetek osób bez pracy był gotowy podjąć pracę: niemal 40% osób bez pracy. Ten odsetek jest znacznie wyższy niż w tzw. „normalnych” czasach (ok. 12 % osób bez pracy), co wskazuje na wysoką aktywność poszukiwaniu pracy przez osoby, które utraciły zatrudnienie na skutek pandemii.
- Co więcej, 33% osób bez pracy aktywnie jej poszukuje (normalnie ok. 9% osób). Ten ostatni wskaźnik obniża się systematycznie od kwietnia 2020 r.
- Wiosną w urzędach pracy zarejestrowana było ok. co dziesiąta (!) osoba zidentyfikowana jako bezrobotna według badania D+. Odsetek ten jest tak niski jak w miesiącach letnich ubiegłego roku. Może być to związane z wygasaniem uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego osób, którym skończył się okres wypowiedzenia lub zawiesiły działalność gospodarczą.

O bezrobociu mowa gdy ktoś spełnia jednocześnie kilka warunków: mieści się w narzuconej prawem grupie wieku, nie ma pracy, chce ją mieć, jest gotów ją podjąć i aktywnie jej poszukuje. Z tych względów osoby starsze, studenci czy osoby pracujące choć na część etatu, choć chciałyby pracować lub pracować więcej – nie są klasyfikowane jako bezrobotne w badaniach ankietowych.

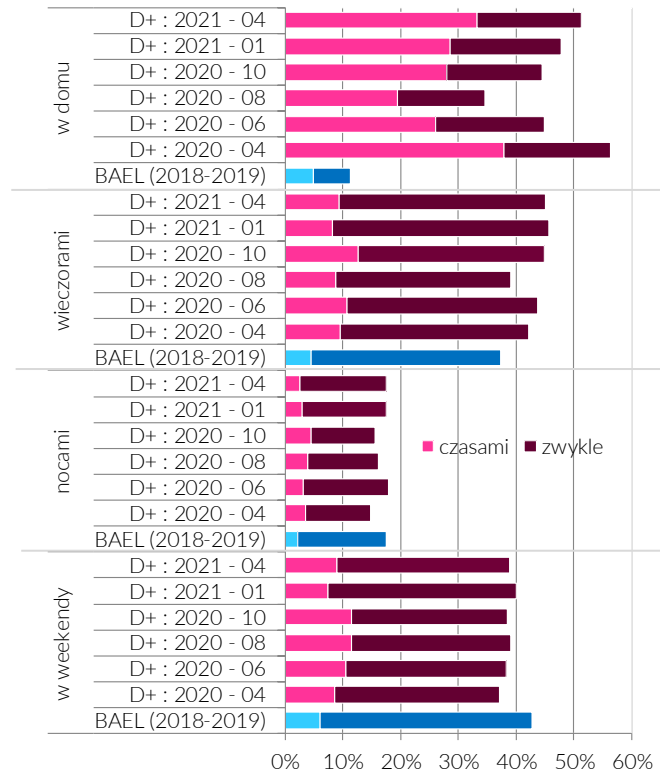
Pytanie o fakt rejestracji w urzędzie pracy w ostatnich 3 falach skierowane jest jedynie do nowych uczestników badania D+.

Wśród osób bez pracy...

Praca nadal często z domu

- **Odsetek osób pracujących z domu „czasami” lub „zwykle” wzrósł w kwietniu 2021 r. i przekroczył 50%.** Ten wzrost jest efektem zaostrzenia restrykcji w marcu i kwietniu 2021 r. Wzrosła głównie liczba osób, które pracują z domu czasami, niezmienny jest odsetek osób stale pracujących z domu. Odsetek ten utrzymuje się na stałym poziomie ok. 20% (w „normalnych” czasach jest to ok. 7% osób). Dane za kwiecień nie pozwalają ocenić, czy po zaszczepieniu zmniejsza się liczba osób pracujących z domu, bo liczba osób uodpornionych była jeszcze zbyt niska.
- **Na podwyższonym poziomie pozostaje praca wieczorami,** co prawdopodobnie wynika z zamknięcia szkół i placówek opiekuńczych. Odsetek osób deklarujących pracę wieczorami utrzymuje się powyżej 45% pracowników i jest o ponad 10 punktów procentowych wyższy niż w „normalnych” czasach.
- **Praca w dni nominalnie wolne od pracy również w niewielkim stopniu zastępuje regularny pobyt w miejscu pracy.** Taki sposób realizowania obowiązków zawodowych jest dziś nawet rzadszy niż w tzw. normalnych czasach. Spadek deklaracji o pracy w weekendy zachodzi głównie na skutek **spadku popytu na wiele typów usług konsumenckich.** Z uwagi na znaczne ograniczenia w świadczeniu wielu usług osobistych, kulturalnych, hotelarskich, restauracyjnych czy sportowych, odsetek osób pracujących nocami utrzymywał nadal będzie się poniżej tzw. „normalnych” czasów (mowa przy tym o osobach, które nadal pracują; ci, którzy utracili pracę na skutek bankructwa czy ograniczenia działalności firm w tych sektorach gospodarki, nie sprawozdają godzin pracy).

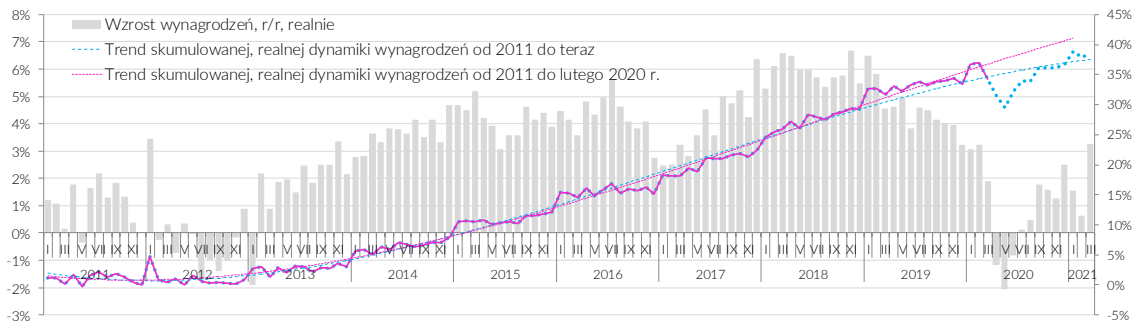
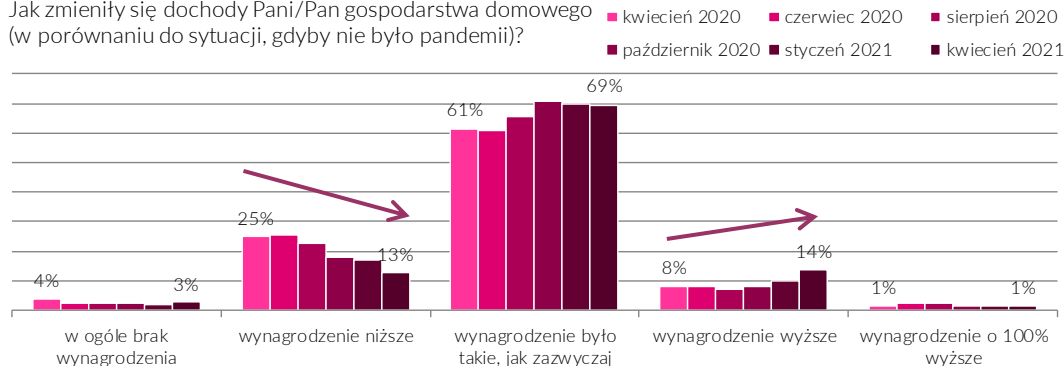

Stopniowy wzrost płac

Około 1/7 osób ma w kwietniu 2021 r. dochody niższe, niż gdyby nie było pandemii.

- Po upływie roku od rozpoczęcia pandemii ok. 13% osób deklaruje, że ich zarobki pozostają niższe niż gdyby pandemii nie było. Porównywalny odsetek osób pracujących – ok. 14% – deklaruje wzrost dochodów.
- Pomimo pozytywnych sygnałów dotyczących zatrudnienia i płac z sektora przedsiębiorstw, trend wzrostowy płac pozostaje nadal znacznie niższy niż wynikałoby to z tendencji sprzed okresu pandemii. Stoją za tym z jednej strony niższe podwyżki, a z drugiej strony wyższa inflacja.

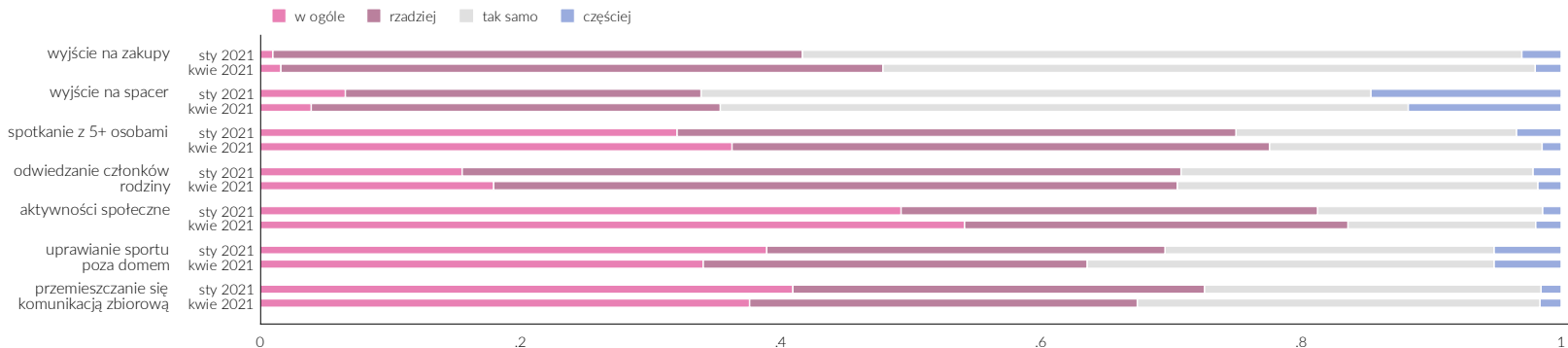
Jak zmieniły się dochody Pani/Pan gospodarstwa domowego (w porównaniu do sytuacji, gdyby nie było pandemii)?

W trzeciej fali dbamy o siebie

- Pytamy uczestników D+ o to, czy i w jakim stopniu ograniczyli kontakty społeczne w porównaniu do czasu sprzed pandemii. Pytaliśmy o to w styczniu (po drugiej fali) i kwietniu (w trakcie trzeciej fali).
- W porównaniu z normalnymi czasami zdecydowanie **zmniejszyliśmy liczbę sytuacji, w których narażeni jesteśmy na kontakt z osobami**, które potencjalnie mogą być nosicielami wirusa: zdecydowanie rzadziej odwiedzamy przyjaciół czy chodzimy na zakupy. Zmalał także odsetek osób, które przemieszczają się komunikacją zbiorową, uprawiają sporty, robią zakupy czy angażują się społecznie.
- W porównaniu do stycznia, **wzrost liczby zachorowań w marcu i kwietniu 2021 roku nadal obniżał częstotliwość nawiązywania kontaktów społecznych**. W szczególności rzadziej chodzimy na zakupy, spotykamy się z członkami rodziny i w większych grupach.
- Poprawa pogody w porównaniu do stycznia zwiększyła zaangażowanie w uprawianie sportu poza domem. Wzrosła także skłonność do przemieszczania się komunikacją zbiorową.

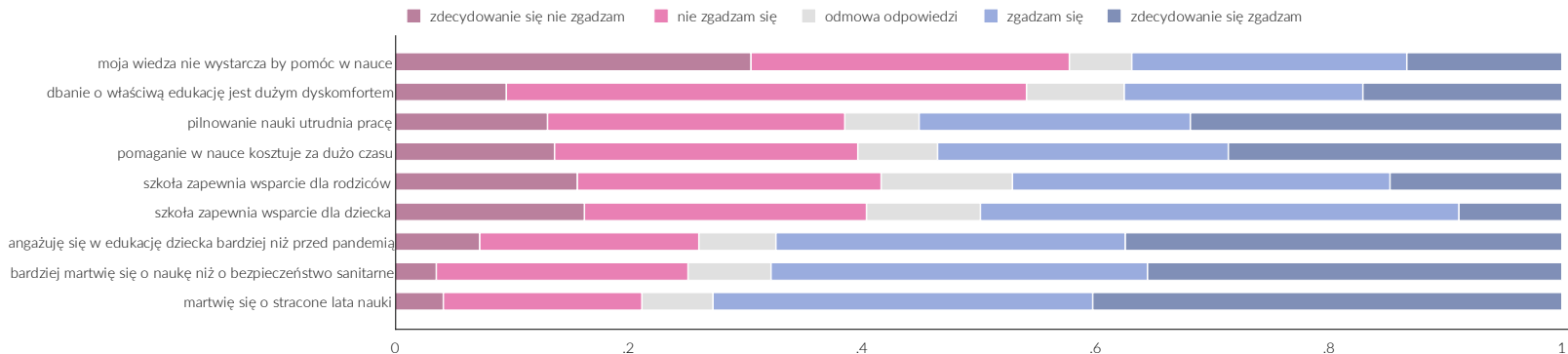
W porównaniu do czasu sprzed pandemii, jak często obecnie wykonuje Pani/Pan następujące czynności?

Szkoła zdalna budzi wiele obaw

- W D+ co trzeci rodzic dziecka w wieku szkolnym deklaruje niewystarczający poziom wiedzy, by wspierać swoje dziecko w nauce. Podobnie wysoki odsetek deklaruje, że zaangażowanie wymuszone nauką zdalną jest dyskomfortem. Ponad połowa rodziców nie jest w stanie godzić wspierania dzieci w nauce zdalnej z pracą zawodową, choć dostrzegają wsparcie ze strony szkoły tak dla nich, jak i dla swych dzieci.
- Niemal 70% rodziców deklaruje wyższe zaangażowanie w edukację dziecka niż przed pandemią. Podobny odsetek rodziców mniej martwi się bezpieczeństwem sanitarnym dzieci niż utratą kolejnych miesięcy nauki przez ich pociechy.
- Obawy o przyszłość dzieci są silniejsze wśród rodziców zamieszkujących poza dużymi ośrodkami miejskimi.
- Odpowiedzi te praktycznie nie zależą od wieku dzieci, płci, ani poziomu wykształcenia respondenta – odbiór bieżącej sytuacji w szkołach jest bardzo podobny we wszystkich grupach społecznych.
- Instrumentem wspierającym rodziców miał być zasiłek opiekuńczy. Korzysta z niego ok. 15% rodziców.
- Wśród osób, które nie skorzystały z tej opcji, dominującą przyczyną był brak uprawnień (40%), niewystarczająca wysokość świadczenia (7%) oraz ostracyzm ze strony pracodawców (6%). Około 30% rodziców deklaruje, że ich praca daje na tyle dużą elastyczność, że nie muszą rezygnować z jej wykonywania, a ok 15% rodziców może liczyć na pomoc innej osoby w opiece nad dziećmi.

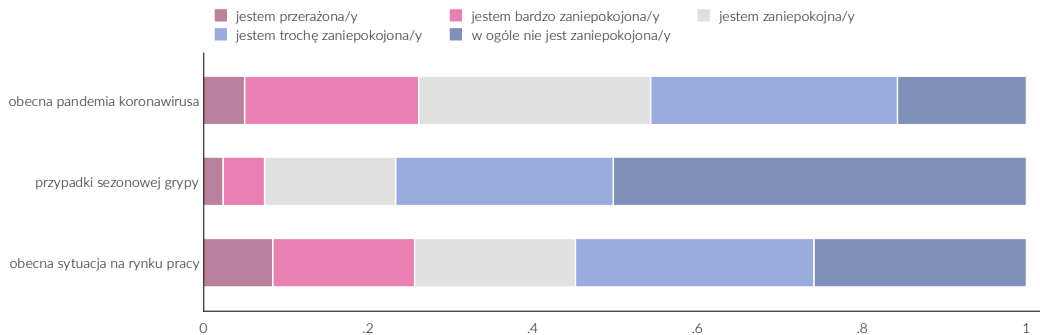
Czy zgadza się Pani/Pan z następującymi stwierdzeniami?

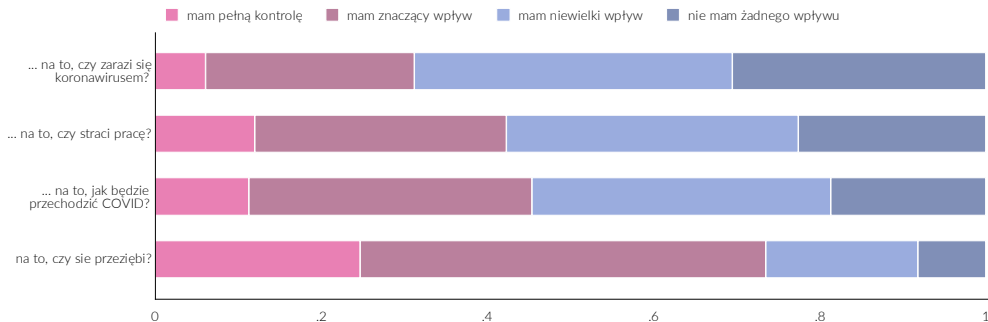
Rynek pracy straszy tak jak COVID

- Nowe w tej edycji D+ jest pytanie o zaniepokojenie związane z bieżącą sytuacją pandemiczną – tak od strony bezpieczeństwa zdrowotnego, jak i od strony rynku pracy.
- Mimo że pandemia ma charakter mocno bezprecedensowy dla żyjących dziś pokoleń, **nie jest ani trochę bardziej przerażająca dla uczestników D+ niż sytuacja na rynku pracy**. Jest to w tym sensie szokujące, że w oparciu o dane oficjalne, na tle innych krajów Europy, polski rynek pracy przechodzi przez lockdowny i bankructwa praktycznie suchą nogą.
- Zaniepokojenie rozwojem sytuacji na rynku pracy może być związane z tym, że niemal połowa z nas uważa, że nasz wpływ na ryzyko utraty pracy jest tak samo niewielki jak nasz wpływ na sposób przechodzenia infekcji koronawirusem.
- Przeciętnie, zaniepokojenie częściej deklarują kobiety niż mężczyźni, lecz powyższe prawidłowości zachodzą dla obu płci. Większe zaniepokojenie u kobiet jest spójne z tym, że w tej grupie silniej skupiły się negatywne skutki pandemii na rynku pracy.

Na ile jest Pani/Pan zaniepokojona/y poniższymi kwestiami?

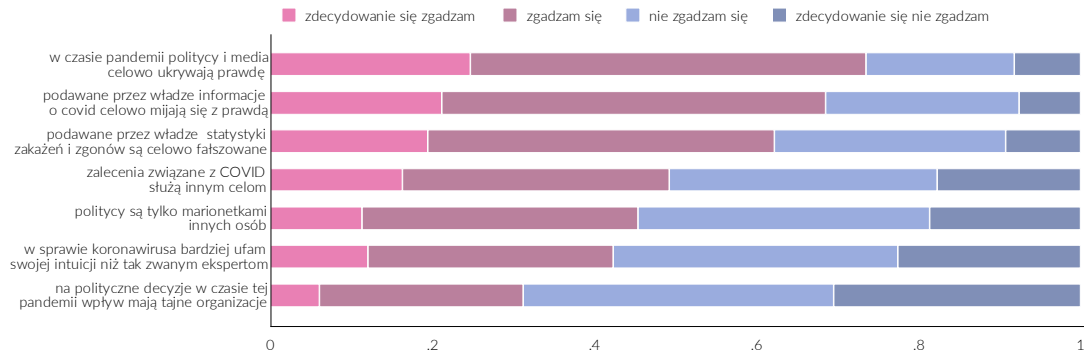

Czy ma Pani/Pan wpływ na ...

Zaufanie do państwa a spiski

Czy zgadza się Pani/Pan z następującymi stwierdzeniami?

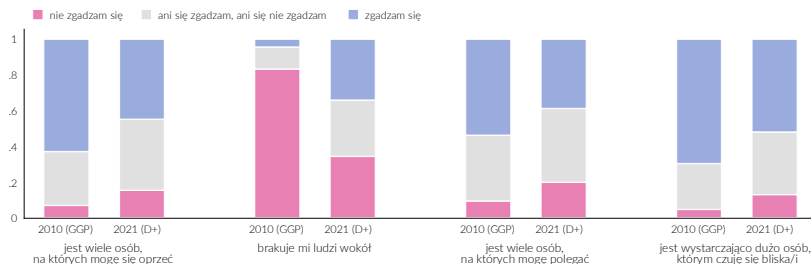

Poważny uszczerbek zaufania do państwa, w niewielkim stopniu powiązany z wiarą w spiski.

Nasila się poczucie osamotnienia, osłabiają więzi społeczne.

- Zapytaliśmy o teorie spiskowe. Zazwyczaj ok. 30% naszych rodaków jest ich zwolennikami. Nie inaczej jest dzisiaj, gdzie 30% uczestników D+ wierzy, że rządzą nami tajne organizacje. Jednocześnie ponad 60% osób deklaruje zaufanie wobec ekspertów.
- Tymczasem aż 70% osób uważa, że politycy ukrywają prawdę w czasach pandemii, a także, że celowo fałszowane są statystyki zachorowań i zgonów. Ponad 60% spośród nas jest przekonana, że politycy celowo wprowadzają nas w błąd ws. COVID-19.
- Porównaliśmy poczucie więzi społecznych z deklaracjami Polaków z 2010 roku (przypomnijmy: roku poważnych kłopotów gospodarczych i napięć społecznych). Obecnie znacznie mniej osób uważa, że ma na kim polegać, cieszy się bliskością innych, a większy odsetek osób deklaruje, że brak im ludzi wokół.

Czy zgadza się Pani/Pan z następującymi stwierdzeniami?

Dane za 2020 na podstawie Gender&Generations Survey, międzynarodowego programu badawczego, w którym uczestniczyła też Polska.

DIAGNOZA |
plus

Lepiej rozumieć kryzys COVID19

- Nawet bez pandemii, wiele procesów gospodarczych wymaga pozyskiwania nowych źródeł danych. Badania internetowe stosuje się do badań [płac](#), [praktyk zarządczych](#), i [postaw obywatelskich](#).
- W obliczu pandemii, wiele zespołów w poszczególnych krajach i grup międzynarodowych próbowało dostarczyć bieżących danych o sytuacji na rynku pracy. Nowe źródła danych to na przykład tzw. [nowcasting na podstawie Google search](#), dane wygenerowane w obiegu tzw. ekonomii współdzielenia ([platformy](#) ofert pracy, aplikacje do zatrudniania, zakupów usług, itp) oraz [internetowe badania ankietowe](#).
- Na tle badań z innych krajów, w Polsce na temat konsekwencji zamrożenia gospodarki nadal wiadomo bardzo niewiele.
- **Badanie D+ wyróżnia się na tle międzynarodowym**
 - bardzo liczną próbą (32 tys. uczestników badania!),
 - możliwością pytania o bieżącą sytuację tych samych osób (tj. obserwowania zmiany sytuacji u uczestników badania, co jest bardziej informatywnie niż porównywanie rozłącznych grup osób z kolejnych fal badania),
 - oraz innowacyjną metodą statystyczną zapewniania porównywalności wyników badania D+ z reprezentatywną próbą badań ankietowych GUS.

Nowcasting na podstawie Google search. Ta metoda polega na obserwowaniu zmian w trendach wyszukiwanych słów, np. „jak zarejestrować się po zasiłek dla bezrobotnych”. Wykorzystując np. [źródnicowanie obostrzeń związanych z pandemią](#) wnioskuje się o zmianach zarówno po stronie firm jak i gospodarstw domowych. Większość tych badań dopiero powstaje, dostępne są jedynie wstępne wyniki, bo metoda jest bardzo nowa. Dla USA badania takie wykonali [E. Kong i D. Prinz](#) oraz [Wei-Fong Pan](#), a dla UE [M. Wolski i P. Wruuck](#).

Platformy. W platformach takich jak Uber, Pyszne czy Pracuj.pl na bieżąco można obserwować pewne specyficzne segmenty rynku pracy, zmiany w popycie na pracę oraz w zapotrzebowaniu na pracowników. Wiele z tych danych odnosi się do sytuacji w USA, lecz dostępne są także wyniki dla [Austrii](#), [Szwajcarii](#), Rosji ([tu](#) oraz [tu](#)) oraz [Szwecji](#). W ujęciu międzynarodowym pracują nad tym [Y. Gao i E. Lazarova](#). W podobny sposób wykorzystuje się dane z kont w bankach oraz od usługodawców płatności elektronicznych by w czasie rzeczywistym i precyzyjnie obserwować wzorach konsumpcji gospodarstw domowych.

Trackery. Raj Chetty i 20 osobowy zespół The Opportunity Insights Team połączyli na poziomie gmin dane o zakupach konsumenckich, biznesowych, ofertach pracy, szkołach oraz działalności banków, by na bieżąco udostępniać dane o stanie aktywności gospodarczej w USA: [TrackTheRecovery.Org](#)

Internetowe badania ankietowe osób. Realizowane są w ok. 30 krajach świata. Finansują je banki centralne, agendy rządowe lub instytucje międzynarodowe (np. [Eurofund](#)). Uczestnicy rekrutowani są w tzw. panelach internetowych (Qualtrics, YouGov, GoogleConsumerSurvey, itp.) lub poprzez media społecznościowe i najczęściej uczestniczą tylko w jednej fali badania. Próba to najczęściej ok 1-4 tys. osób dla danego kraju.

Internetowe badania ankietowe firm. Część naukowców, korzystając z licznej bazy kontaktowej sponsorów uczelni oraz związków pracodawców, przeprowadza także badania tendencji dotyczących zatrudnienia w środowisku przedsiębiorców

DIAGNOZA |
plus

Diagnoza rynku pracy – jak to robimy

- W pierwszym kroku, za pośrednictwem mediów tradycyjnych i społecznościowych, docieramy do możliwie szerokiej (różnicowanej) grupy dorosłych Polaków. Zapraszamy ich do udziału w badaniu. Pod koniec kwestionariusza, zapraszamy wszystkich do dobrowolnego dołączenia do panelu badawczego, byśmy mogli na bieżąco monitorować rozwój sytuacji na polskim rynku pracy. Przekazujemy też wynagrodzenie za udział w badaniu.
- Po zebraniu próby, sprawdzamy jej reprezentatywność, porównując z badaniami ankietowanymi Głównego Urzędu Statystycznego. Dzięki temu na bieżąco wiemy, czy w naszej próbie internetowej znalazły się wszystkie grupy społeczno-ekonomiczne. Braki w próbie uzupełniamy celowanymi zaproszeniami za pomocą mediów społecznościowych.
- W badaniu pytamy o sytuację na rynku pracy *przed rokiem*. Mając dane o wieku, płci, wykształceniu, miejscu zamieszkania oraz sytuacji na rynku pracy przed rokiem, możemy sprawić, żeby nasza próba miała dokładnie takie same wskaźniki zatrudnienia i bezrobocia w grupach wieku, płci i wykształcenia oraz zamieszkania co reprezentatywna próba w badaniach ankietowych GUS. W skrócie mówiąc, polega to na właściwym ustaleniu takich wag w naszej próbie, by jej struktura według zadanych charakterystyk odpowiadała strukturze obserwowanej w BAEL. Stosujemy w tym celu nowatorską metodę, którą [opracowaliśmy i opublikowaliśmy w prestiżowym Sociological Methods and Research](#).
- Gdy charakterystyki próby z naszego badania są już takie same, jak w pełni reprezentatywnej populacji z BAEL, obliczamy *bieżące* wskaźniki rynku pracy: stopę bezrobocia, wskaźnik zatrudnienia, itp. Dodatkowo, możemy powiedzieć dużo o tym, jak zmieniły się wynagrodzenia, jak wygląda dziś świadczenie pracy, itp.

	D+	Badania ankietowe GUS
Próba	32 000 i rośnie	100 000
W wieku 18-65	~90%	~45%
Okres, którego dotyczą dane	20-26 IV, 22-28 VI, 24-30 VIII, 24-30 XI, 2.II-27.II	1 IV – 30 VI, 1 VI-30 IX, 1 XI-31 XII
Publikacja	28 V, 20 VII, 6 X, 27 XI, 10 III, 25 V	25 VIII, 25 XI, 25 II, 25 V
Zbieranie danych w pandemii i publikacje	co dwa miesiące	co kwartał
Czas od zebrania danych do publikacji	10 dni	60 dni
Dane do analiz	Dostępne za darmo i (prawie) natychmiast	Dostępne odpłatnie i z wielomiesięcznym opóźnieniem

Autorzy raportu

- Diagnoza.PLUS to wspólny projekt [Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego](#), [GRAPE](#) i [CASE](#) realizowany przy wsparciu technologicznym [PROFITEST](#).
- Partnerami projektu są [CenEA](#), [IBS](#), [Szkoła Główna Handlowa w Warszawie](#) oraz [EY](#).
- Jesteśmy zespołem badaczy rynku pracy, z wieloletnim doświadczeniem w analizie procesów zatrudnieniowych w Polsce. Przez lata pracy analitycznej i badawczej, zaprzyjaźniliśmy się z wszystkimi możliwymi rodzajami danych o polskim rynku pracy. Jesteśmy naukowcami. Z badań nie czerpiemy korzyści biznesowych, wyniki naszych badań upowszechniamy zawsze nieodpłatnie w sposób dostępny dla wszystkich.
- Finansowanie na projekt pozyskaliśmy z Uniwersytetu Warszawskiego oraz z własnych środków. Nie stoi za nami żadne ugrupowanie polityczne.
- Autorzy (w porządku alfabetycznym): Michał Brzeziński [[w|e|t|t](#)], Oliwia Komada [[w|e](#)], Piotr Lewandowski [[w|e](#)], Iga Magda [[w|e](#)], Leszek Morawski [[w|e](#)], Michał Myck [[w|e](#)], Magdalena Smyk [[w|e](#)], Joanna Tyrowicz [[w|e](#)], Lucas van der Velde [[w|e](#)]. Zespół wspiera Robert Borowski.

w | diagnoza.plus
e | badanie@diagnoza.plus
t | 799 012 202

ISBN 978-83-944338-3-3

